

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการเป็นกระบวนการที่สำคัญสำหรับการประเมินผลการดำเนินงานของโครงการในปัจจุบันเป็นอย่างมาก เพราะการประเมินโครงการจะช่วยในการประเมินค่าหรือประสิทธิภาพของโครงการและการปรับปรุงโครงการ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ โดยทั่วไป แล้วมักจะไม่ค่อยมีการประเมินโครงการ ผูกอบรวมหรือถ้ามีการปฏิบัติกันก็ไม่อาจให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ หรือการปรับปรุงโครงการอย่างแท้จริง การประเมินโครงการ ผูกอบรวมทางเทคโนโลยีการศึกษา ก็มีลักษณะเหมือนกับการประเมินโครงการทั่ว ๆ ไป คือ มีการปฏิบัติกันน้อย อาจเป็นเพราะไม่เห็นความจำเป็นในการประเมินหรือไม่มีแนวทางในการประเมิน จึงทำให้การจัดการ ผูกอบรวมทางเทคโนโลยีการศึกษามีแนวทางในการประเมินที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าควรจะมีเกณฑ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินการ ผูกอบรวมทางเทคโนโลยีการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ ผูกอบรวมเชิงปฏิบัติการซึ่งมีลักษณะเฉพาะจากการ ผูกอบรวมทั่ว ๆ ไป ผู้วิจัยจึงได้ใช้ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัยในการพัฒนา เกณฑ์ เพื่อประเมินการ ผูกอบรวมเชิงปฏิบัติการ เทคโนโลยีการศึกษา โดยเน้นเฉพาะการ ผูกอบรวมเชิงปฏิบัติการ การผลิตรายการวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา โดยใช้รูปแบบการประเมินโครงการแบบชิปป์เป็นแนวทางในการพัฒนา เกณฑ์ ดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนา เกณฑ์ในการประเมินการ ผูกอบรวมเชิงปฏิบัติการการผลิตรายการวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อพัฒนา เกณฑ์ในการประเมินตามรูปแบบการประเมินโครงการแบบชิปป์ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เกณฑ์ในการประเมินด้านสถานะแวดล้อม
2. เกณฑ์ในการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น
3. เกณฑ์ในการประเมินด้านการดำเนินการ
4. เกณฑ์ในการประเมินด้านการประเมินผลการ ผูกอบรวม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาโดยวิธี สอบถามจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ประสบการณ์ในการฝึกอบรมการผลิตรายการวิทยุทัศน์เพื่อ การศึกษา โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญที่จะมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ต้องมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

1. เป็นผู้บริหาร หรือมีประสบการณ์ในการบริหารหน่วยงาน หรือโครงการฝึ กอบรมการผลิตรายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษา และมีประสบการณ์ในการเป็นวิทยากรในการฝึ กอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษา
2. มีประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการ หรือเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการ ฝึกอบรม และมีประสบการณ์ในการเป็นวิทยากรในการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการผลิต รายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษา หรือผู้ปฏิบัติงานในด้านการผลิตรายการวิทยุทัศน์

หลังจากได้รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติดังกล่าวมาจำนวนหนึ่งแล้วผู้วิจัยได้เลือก เฉพาะผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อมากกว่า 1 ครั้ง ได้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามแบบปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ จำนวน 49 ข้อใหญ่ (150 ข้อย่อย) พร้อมทั้งมีข้อคำถามแบบปลายเปิดจำนวน 4 ข้อใหญ่ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามจำนวน 2 รอบโดยมีข้อคำถามเหมือน ๆ กันแต่ในรอบที่สอง ผู้วิจัยได้เพิ่มค่าสถิติที่คำนวณได้ และ คำตอบในรอบที่ผ่านมาของผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น ๆ ไว้ใน ทุกข้อความ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็น ความคิดเห็นร่วมกันและสอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 32 ท่าน จำนวน 2 รอบ โดยได้นำ ข้อมูลแต่ละรอบมาวิเคราะห์ และส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญได้ทราบถึงความคิดเห็นของกลุ่มและ ความคิดเห็นของตนในรอบที่ผ่านมา ในกรณีที่ความคิดเห็นของตนไม่ตรงกับความคิดเห็นของกลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญจะได้ทบทวนว่า จะเห็นด้วยกับความคิดเห็นของกลุ่มหรือยังจะคงยืนยันคำตอบเดิม ของตน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับกลับคืนมาจากผู้เชี่ยวชาญทุกกรอบ โดยวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ($Q_3 - Q_1$) ในทุกข้อถาม แล้วแสดงค่าสถิตินั้นลงในแบบสอบถามที่จะส่งกลับให้ผู้เชี่ยวชาญในรอบต่อไป โปรแกรมที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือโปรแกรมฟ็อกซ์เบส พลัส (Foxbase plus)

ผู้วิจัยได้กำหนดค่าสถิติสำหรับการพิจารณาข้อความที่จะเป็นเกณฑ์ว่าข้อความที่จะเป็นเกณฑ์ คือข้อความที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ มากกว่า 3.50 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ หรือน้อยกว่า 1.50 โดยพิจารณาจากคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบสุดท้าย

สรุปผลการวิจัย

จากผลการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาเกณฑ์ในการประเมินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การผลิตรายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษา ทำให้ได้เกณฑ์ประเมินที่ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า สมควรใช้เป็นเกณฑ์ จำนวนทั้งสิ้น 138 ข้อ จากจำนวนทั้งสิ้น 150 ข้อ แยกเป็นเกณฑ์แต่ละด้าน ดังนี้

- ก. เกณฑ์การประเมินด้านสภาวะแวดล้อม จำนวน 16 ข้อ จากจำนวน 20 ข้อ
- ข. เกณฑ์การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น จำนวน 36 ข้อ จากจำนวน 44 ข้อ
- ค. เกณฑ์การประเมินด้านการดำเนินการ จำนวน 24 ข้อ จากจำนวน 24 ข้อ
- ง. เกณฑ์การประเมินด้านการประเมินผล จำนวน 62 ข้อ จากจำนวน 62 ข้อ

ก. เกณฑ์ในการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม มีดังนี้

1. ความจำเป็นของการจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การผลิตรายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษา กำหนดมาจากดังนี้

- 1.1 แผน หรือนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
- 1.2 แผน หรือนโยบายของหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการฝึกอบรม
- 1.3 ผลการสำรวจความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2. ถ้ามีการสำรวจความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม ไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ต้องมีผู้แสดงความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมอย่างน้อยร้อยละ 60 ของจำนวนที่สำรวจ จึงจะจัดการฝึกอบรม

3. หน่วยงานที่จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตรายการ มีลักษณะ ดังนี้
 - 3.1 เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการฝึกอบรม
 - 3.2 เป็นหน่วยงานที่มีประสบการณ์ ในการจัดการฝึกอบรมทางเทคโนโลยีการศึกษา
 - 3.3 เป็นหน่วยงานที่มีประสบการณ์ ในการจัดการฝึกอบรมการผลิตรายการวีดิทัศน์
4. ในการวางแผนการฝึกอบรมในแต่ละครั้ง มีกิจกรรม ต่อไปนี้
 - 4.1 กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการจัดการฝึกอบรมอย่างชัดเจน
 - 4.2 จัดทำตารางการจัดการฝึกอบรม
 - 4.3 มีการวางแผนร่วมกันระหว่างวิทยากรกับผู้อำนวยการฝึกอบรม
 - 4.4 ประชุมวางแผนเตรียมการด้านต่าง ๆ ก่อนการฝึกอบรม
5. การประชุมวางแผนเตรียมการด้านต่าง ๆ ก่อนการฝึกอบรม ต้องประชุมเตรียมการครั้งสุดท้ายอย่างน้อยก่อนการฝึกอบรม 1 สัปดาห์
6. การแจ้งข่าวการฝึกอบรม แจ้งไปยังสถานที่ต่อไปนี้
 - 6.1 สถาบันการศึกษาต่าง ๆ
 - 6.2 หน่วยงานราชการต่าง ๆ
7. การแจ้งข่าวการฝึกอบรม ต้องดำเนินการก่อนการฝึกอบรมอย่างน้อย 4 สัปดาห์
8. การกำหนดระยะเวลา สำหรับฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การผลิตรายการวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา ระยะเวลาคือ 2-3 สัปดาห์

ข. เกณฑ์การประเมินด้านการเตรียมปัจจัยเบื้องต้น

1. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม พิจารณา ดังนี้
 - 1.1 สำเร็จการศึกษาทางการศึกษา
 - 1.2 ปฏิบัติหน้าที่ทางเทคโนโลยีทางการศึกษา หรือ โสตทัศนศึกษา
 - 1.3 หน่วยงานต้นสังกัดของผู้จะเข้ารับการฝึกอบรม มีอุปกรณ์สำหรับการผลิตรายการวีดิทัศน์
2. จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละครั้งมีจำนวน 15-20 คน

3. หลักสูตร และเนื้อหาวิชา กำหนดโดย
 - 3.1 วิทยากร
 - 3.2 ผู้อำนวยการฝึกอบรม
 - 3.3 คณะกรรมการจัดการฝึกอบรม
4. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องได้รับความรู้ และ/หรือการฝึกปฏิบัติ ดังต่อไปนี้
 - 4.1 วิถีทัศน์เพื่อการศึกษา
 - 4.2 การวิเคราะห์เนื้อหา
 - 4.3 การวางแผนการผลิตรายการ
 - 4.4 การเขียนบทวิทยทัศน์
 - 4.5 งานกราฟิค
 - 4.6 การใช้กล้องวิทยทัศน์ และการถ่ายภาพ
 - 4.7 ขั้นตอนการผลิตรายการ
 - 4.8 การตัดต่อภาพ
 - 4.9 การวิจารณ์และการประเมินรายการ

5. การแบ่งระยะเวลาสำหรับการฝึกอบรม ระหว่างภาคทฤษฎี และ ปฏิบัติ อยู่ในอัตราส่วนร้อยละ 20:80

6. คุณสมบัติของวิทยากร พิจารณาจาก
 - 6.1 มีประสบการณ์การเป็น วิทยากรด้านวิทยทัศน์เพื่อศึกษามาก่อน
 - 6.2 มีประสบการณ์ในการผลิตรายการวิทยทัศน์เพื่อการศึกษา
 - 6.3 สำเร็จการศึกษาด้านเทคโนโลยีการศึกษา หรือ โสทัศน์ศึกษา
7. อัตราส่วนระหว่างวิทยากร และ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมในการฝึกภาค

ปฏิบัติ คือ 1: 1-5

8. ห้องฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ มีลักษณะ ดังนี้
 - 8.1 เป็นห้องฝึกปฏิบัติโดยเฉพาะ
 - 8.2 มีอุปกรณ์สำหรับการฝึกปฏิบัติอยู่พร้อม
9. อุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการฝึกอบรมที่ผู้จัดการฝึกอบรมต้องเตรียมไว้ คือ
 - 9.1 กล้องวิทยทัศน์
 - 9.2 เครื่องตัดต่อภาพ
 - 9.3 เครื่องบันทึกภาพวิทยทัศน์
 - 9.4 เครื่องทำภาพพิเศษสำหรับวิทยทัศน์
 - 9.5 อุปกรณ์บันทึกเสียง

๑.๖ วัสดุทำกราฟฟิก

10. มีการจัดเตรียมอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาต่อไปนี้ไว้สำหรับการฝึกอบรม
 - 10.1 เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ พร้อมจอฉาย
 - 10.2 เครื่องฉายสไลด์ พร้อมจอฉาย
 - 10.3 เครื่องเล่นเทปโทรทัศน์ พร้อมเครื่องรับสัญญาณภาพ
 - 10.4 ชุดขยายเสียง พร้อมไมโครโฟน
11. มีเอกสารประกอบการฝึกอบรมทุกหัวข้อวิชาสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม
12. มีเอกสารสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ค้นคว้าเพิ่มเติม ในการฝึก

ทุกคน

ปฏิบัติ

ค. เกณฑ์การประเมินด้านการดำเนินการ มีดังนี้

1. ผู้อำนวยการฝึกอบรม เป็นผู้มีความรู้ด้านการผลิตรายการวิทยุทัศน์ เพื่อ
- การศึกษา
 2. บทบาทของผู้อำนวยการฝึกอบรม มีดังนี้
 - 2.1 วางแผนการฝึกอบรมร่วมกับฝ่ายต่าง ๆ
 - 2.2 ประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ
 - 2.3 ประเมินผลการจัดการฝึกอบรม
 - 2.4 รายงานผลการฝึกอบรมให้ผู้บริหารทราบ
 - 2.5 เป็นวิทยากรในการให้ความรู้
 3. บทบาทของวิทยากร มีดังนี้
 - 3.1 ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
 - 3.2 ให้คำแนะนำ และทักษะต่าง ๆ แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมในการฝึก
 - 3.3 ประเมินผลงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
 4. กิจกรรมการจัดดำเนินการระหว่างฝึกอบรม ประกอบด้วย
 - 4.1 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนต้องลงทะเบียนเข้ารับการฝึกอบรม
 - 4.2 เจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวก ในระหว่างการฝึกอบรม
 - 4.3 การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปตามตารางกำหนดการฝึกอบรม
 - 4.4 กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ปฏิบัติ

ตลอดเวลา

4.5 หลักฐานการฝึกอบรมที่บันทึกเป็นภาพ หรือเสียง

4.6 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับวุฒิบัตร หรือ ใบรับรองการผ่านการฝึก

อบรม

5. การฝึกอบรมภาคปฏิบัตินั้น ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้รับการฝึกปฏิบัติทั้งภายในห้องบันทึกทรายการ และภายนอกสถานที่

6. การฝึกปฏิบัตินั้น จัดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับการฝึกปฏิบัติ ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

7. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้รับการฝึกปฏิบัติการผลิตทรายการวิดิทัศน์เพื่อการศึกษามากกว่า 1 รูปแบบทรายการ

8. วิทยากรและผู้ชำนาญการฝึกอบรมเป็นผู้กำหนดเทคนิคการฝึกอบรมร่วมกัน

9. มีการใช้เทคนิคการฝึกอบรม ดังต่อไปนี้ในการฝึกอบรม

9.1 การบรรยายประกอบการนำเสนอตัวอย่าง

9.2 การสาธิต

9.3 การฝึกปฏิบัติ

9.4 การทัศนศึกษา และดูงานในสถานที่ต่าง ๆ

ง. เกณฑ์การประเมินด้านการประเมินผลสำเร็จของการฝึกอบรม

1. มีการประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1.1 ก่อนการฝึกอบรม

1.2 ระหว่างการฝึกอบรม

1.3 ภายหลังการฝึกอบรม

2. การประเมินผลการฝึกอบรม ประเมินด้วยเครื่องมือดังต่อไปนี้

2.1 แบบทดสอบก่อนการฝึกอบรม

2.2 แบบทดสอบหลังการฝึกอบรม

2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2.4 แบบสอบถามความคิดเห็นของวิทยากร

2.5 แบบสอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินการฝึกอบรม

2.6 ทรายการวิดิทัศน์ที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมผลิตขึ้น

2.7 แบบสังเกตการทำงานกลุ่ม

2.8 แบบติดตามผลการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน

3. มีการประเมินผลวิทยากรทุกท่าน

4. มีการประเมินผลวิทยากรในด้าน ต่อไปนี้
 - 4.1 ความเหมาะสมของวิทยากรกับเนื้อหา
 - 4.2 ความเหมาะสมของการจัดลำดับชั้นการสอน
 - 4.3 ความเหมาะสมของการใช้เทคนิคการสอน
 - 4.4 ความเหมาะสมของการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม
 - 4.5 ความเหมาะสมของการให้คำแนะนำขณะฝึกปฏิบัติ
 - 4.6 ความเหมาะสมของการใช้เวลาในการให้ความรู้

5. มีการประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในด้าน
 - 5.1 ความรู้ และทักษะที่ได้รับ
 - 5.2 ทักษะที่มีต่อโครงการฝึกอบรม
 - 5.3 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานในหน่วยงาน
 - 5.4 ประสิทธิภาพการทำงานต่อหน่วยงาน

6. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้ประเมินการจัดการฝึกอบรม ในด้านสถานที่ วิทยากร บรรยากาศ อุปกรณ์ฝึกอบรม อุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ หลักสูตรและเนื้อหา และเอกสารประกอบการฝึกอบรม

7. ในกรณีที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่สามารถเข้ารับการฝึกอบรมได้ตลอดเวลา จะต้องใช้เวลาในการฝึกอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของหลักสูตร

8. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมร้อยละ 90 ขึ้นไปของผู้ลงทะเบียนการฝึกอบรมต้อง เข้าร่วมการฝึกอบรมตลอดโครงการ

9. ถ้ามีการทดสอบความรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งก่อน และ หลังการฝึกอบรม คะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรม ต้องมากกว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนการฝึกอบรมอย่างน้อย ร้อยละ 15

10. การพิจารณาความสำเร็จของการจัดการฝึกอบรม จากความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โครงการนั้นจะประสบผลสำเร็จเมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมอย่างน้อย
 - 10.1 ร้อยละ 70 มีความคิดเห็นว่าการจัดหลักสูตร และ เนื้อหาเหมาะสม
 - 10.2 ร้อยละ 70 มีความคิดเห็นว่าการจัดดำเนินการจัดได้เหมาะสม
 - 10.3 ร้อยละ 60 มีความคิดเห็นว่าได้รับความรู้ ความเข้าใจใหม่ ๆ
 - 10.4 ร้อยละ 70 มีความคิดเห็นว่าจะสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้

11. มีการใช้แบบประเมินรายการ ในการประเมินรายการวิดิทัศน์ที่ผู้เข้ารับ
การฝึกอบรมผลิตขึ้น
12. การพิจารณาและตัดสินคุณภาพของรายการ จะพิจารณาโดย
 - 12.1 วิทยากร
 - 12.2 ผู้อำนวยการฝึกอบรม
 - 12.3 กลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรม
13. คุณภาพของรายการที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมผลิตขึ้น ต้องอยู่ในระดับคะแนน
ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70
14. มีการรายงานผลการฝึกอบรมต่อผู้บังคับบัญชา ไปยัง
 - 14.1 หน่วยงานที่จัดการฝึกอบรม
 - 14.2 หน่วยงานต้นสังกัดของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
15. มีการติดตามผลการฝึกอบรม ภายหลังจากการอบรมสิ้นสุดลงแล้ว เป็นระยะ
เวลา 3 เดือนขึ้นไป
16. องค์ประกอบในการพิจารณาคุณภาพ ด้านเทคนิคการผลิตรายการวิดิทัศน์
เพื่อการศึกษาที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมผลิตขึ้น ประกอบด้วย
 - 16.1 ความเหมาะสมของการนำเสนอรูปแบบรายการกับเนื้อหา
 - 16.2 มีคู่มือประกอบการใช้รายการวิดิทัศน์
 - 16.3 มีการใช้สื่อประสมในรายการวิดิทัศน์
 - 16.4 ความถูกต้องของลำดับขั้นตอนการผลิตรายการ
 - 16.5 ความเหมาะสมของการนำเรื่อง และการสรุป
 - 16.6 ความน่าสนใจของรายการที่ผลิต
 - 16.7 ประโยชน์ในการนำไปใช้
 - 16.8 ความประณีตและความสวยงามของงานศิลปกรรม
 - 16.9 คุณภาพในการตัดต่อ
 - 16.10 การใช้เทคนิคพิเศษในรายการวิดิทัศน์
17. คุณภาพด้านเนื้อหาในรายการวิดิทัศน์ พิจารณาจาก
 - 17.1 ความตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
 - 17.2 ความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ในด้านวัฒนธรรม อายุ เพศ
เชื้อชาติ ปัญหา ประสบการณ์ และจริยธรรม

- 17.3 ความน่าเชื่อถือและความถูกต้อง
- 18. การพิจารณาคุณภาพของภาพในรายการวิทยุทัศน์ พิจารณาจาก
 - 18.1 ความถูกต้องของสีในภาพ
 - 18.2 ความสัมพันธ์ของการตัดต่อภาพ
 - 18.3 ความต่อเนื่องของภาพแต่ละภาพ หรือหลักความคิดแต่ละอย่าง
 - 18.4 ความเหมาะสมของการจัดองค์ประกอบของภาพแต่ละภาพ
 - 18.5 ความสวยงามของภาพ
 - 18.6 ความถูกต้องการให้แสง
 - 18.7 การทำ caption ประกอบเรื่อง
- 19. การพิจารณาคุณภาพของเสียงในรายการวิทยุทัศน์ พิจารณาจาก
 - 19.1 ความเหมาะสมและความสอดคล้องของเสียงบรรยายกับเนื้อหา
 - 19.2 ความเหมาะสมของเสียงประกอบรายการ
 - 19.3 ความเหมาะสมของระดับเสียง และความชัดเจนของเสียง
 - 19.4 ความเหมาะสมของการใช้คำศัพท์ คำบรรยายในเนื้อหา กับกลุ่ม

เป้าหมาย

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยจะพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นด้วยกับข้อความส่วนใหญ่ว่าสมควรใช้เป็นเกณฑ์ โดยเฉพาะเกณฑ์การประเมินด้านการดำเนินการ และเกณฑ์การประเมินด้านการประเมินผลการฝึกอบรมซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นเกณฑ์ในทุกข้อย่อยของข้อมูลแต่ละส่วน แม้ว่าจะมีข้อย่อยบางข้อในการประเมินด้านอื่น ๆ ที่ไม่ได้รับการยอมรับให้เป็นเกณฑ์ เพราะบางข้อมีค่ามัชฌิมต่ำกว่า 3.50 หรือบางข้อมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เกินกว่า 1.50 ก็ถือได้ว่ามีจำนวนน้อย สำหรับจำนวนที่เป็นเกณฑ์นั้นสามารถใช้ในการประเมินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตรายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษา ได้ครอบคลุมระบบของการฝึกอบรม รวมถึงรายละเอียดย่อย ๆ ในกิจกรรมต่าง ๆ ของการฝึกอบรม และเมื่อนำเกณฑ์นี้ไปสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ในด้านประโยชน์ของการนำไปใช้และการจะนำไปใช้จริง ผู้เชี่ยวชาญก็มีความคิดเห็นด้วยกับข้อความส่วนใหญ่ ที่เป็นเกณฑ์ว่ามีประโยชน์ สามารถนำไปใช้จริงได้ ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการอภิปรายถึงเกณฑ์ดังกล่าวออกเป็น 4 ด้าน คือ เกณฑ์การประเมินด้านสภาวะแวดล้อม เกณฑ์การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น เกณฑ์การประเมินด้านการดำเนินการ และเกณฑ์การประเมินการประเมินผลการฝึกอบรม

ก. เกณฑ์การประเมินด้านสภาวะแวดล้อม ผู้วิจัยได้จำแนกรายละเอียดของ การประเมินด้านสภาวะแวดล้อมไว้ ดังนี้ การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม หน่วยงานที่จัด การฝึกอบรม การวางแผนการฝึกอบรม การแจ้งข่าวการฝึกอบรม และการกำหนดระยะเวลา ฝึกอบรม ซึ่งผลการวิจัยทำให้ได้ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน และเห็นว่า สมควรใช้เป็นเกณฑ์รวมทั้งสิ้น 16 ข้อความ จากจำนวน 20 ข้อความ

เมื่อพิจารณาถึงเกณฑ์การประเมินด้านสภาวะแวดล้อมแล้ว เกณฑ์ที่ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า สมควรใช้เป็นเกณฑ์ได้ในทุกข้อ คือเกณฑ์ในด้านการหา ความจำเป็นในการฝึกอบรม คือ ความจำเป็นของการฝึกอบรม กำหนดมาจาก แผนหรือนโยบาย ของหน่วยงานต้นสังกัดของผู้เข้ารับการฝึกอบรม แผนหรือนโยบายของหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการ ฝึกอบรม และผลการสำรวจความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ คณีย์ เทียนนุส (2525) ซึ่งได้สรุปเกณฑ์ในการประเมิน ด้านความจำเป็นของการจัด โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการว่า ต้องพัฒนามาจาก นโยบายของหน่วยงาน ซึ่งทำหน้าที่หลัก ในการจัดการฝึกอบรมและผลการสำรวจความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าสมควรใช้เป็นเกณฑ์และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด คือ ความจำเป็นของการฝึกอบรม ต้องกำหนดมาจาก ผลการสำรวจความต้องการของผู้เข้า รับการฝึกอบรมซึ่งเป็นการหาความจำเป็นของการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับคำกล่าวของหลายท่าน (ประหยัด จิระวาทพงศ์, 2529 Goldstein, 1986 Stanley, 1987) นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญยังได้ให้ความสำคัญกับเกณฑ์ในการประเมินการวางแผนการฝึกอบรม โดยมีความคิด เห็นว่ามีระดับความเป็นไปได้มากที่สุดในทุกข้อย่อยของการวางแผน ส่วนเกณฑ์ในการประเมิน ที่เกี่ยวกับหน่วยงานที่จัดการฝึกอบรม การแจ้งข่าวการฝึกอบรม และการกำหนดระยะเวลา การฝึกอบรมนั้น ผู้เชี่ยวชาญจะมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันในบางข้อความ เช่น หน่วยงาน ที่จัดการฝึกอบรมการผลิตรายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษา ควรเป็นหน่วยงานที่มีห้องสำหรับผลิต รายการวิทยุทัศน์ (studio) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญให้เหตุผลว่าคงเป็นไปได้ยาก เพราะมีหน่วยงาน จำนวนน้อย ที่มีห้อง สำหรับผลิตรายการวิทยุทัศน์ และ พร้อมทั้งจะจัดการฝึกอบรมด้วย เพราะ ห้องผลิตรายการ ส่วนมากจะใช้สำหรับผลิตรายการอยู่ตลอด จึงไม่ค่อยมีช่วงว่างสำหรับใช้ในกิจการอื่น ๆ และ จากการที่ผู้วิจัย พิจารณาจากรายงานผลการฝึกอบรมการผลิตรายการ วิทยุทัศน์ เพื่อการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า จะมีหน่วยงานจำนวนน้อยที่จัดการฝึกอบรม และมีห้องผลิตรายการเป็นของตนเอง เช่นสำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น นอกจากนั้นส่วนมากจะเป็นหน่วยงาน ที่ไม่มีห้องสำหรับผลิตรายการวิทยุทัศน์

สำหรับเกณฑ์ ด้านการกำหนดระยะเวลา ในการฝึกอบรมนั้น ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่าสมควรใช้เป็นเกณฑ์เพียงข้อเดียว คือ ระยะเวลาในการฝึกอบรมการผลิต รายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษา ในระยะกลาง คือ 2-3 สัปดาห์ ส่วนการกำหนดระยะเวลา ฝึกอบรมระยะสั้น และระยะยาวนั้นผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันในข้อความดังกล่าว โดยให้เหตุผลการกำหนดระยะเวลาระยะสั้นและระยะยาวว่า เป็นช่วงเวลาที่น้อยเกินไปและ นานเกินไปสำหรับหลักสูตรนี้ โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการจัดและความรู้ที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้รับ

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อประโยชน์ในการนำไปใช้และการนำไปใช้จริง ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นว่า เกณฑ์ในการประเมินผลในด้านนี้ ทุกข้อมีประโยชน์ในการนำไปใช้ แต่มีเพียงบางข้อที่ไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง คือ หน่วยงานที่จัดการฝึกอบรม ต้องเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการฝึกอบรม และความจำเป็นของกาสรฝึกอบรมกำหนดมาจาก นโยบาย หรือแผนของหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการฝึกอบรม ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญให้เหตุผลว่า การจัดการฝึกอบรมการผลิตรายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษาจะจัดในหลายหน่วยงานหลายสังกัด และมีหน่วยงานจำนวนมากไม่น้อยที่ไม่มีหน้าที่ในการจัดการฝึกอบรม แต่ต้องจัดฝึกอบรม เพราะ ต้องการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน การจัดจึงเป็นการจัดเฉพาะกิจเป็นครั้งคราวไป และ โดยทั่วไปแล้ว หน่วยงานอาจจะไม่ได้จัดแผนการฝึกอบรมเอาไว้ การจัดอาจเป็นการจัด ตามนโยบายเร่งด่วน เกณฑ์ในประเด็นนี้จึงอาจใช้ไม่ได้ในหลาย ๆ หน่วยงานที่มีลักษณะเช่นนี้

ข. เกณฑ์การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น ผู้วิจัยได้จำแนกรายละเอียดของเกณฑ์ การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นไว้ ดังนี้ การกำหนดคุณสมบัติและจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม การกำหนดหลักสูตร การกำหนดเนื้อหา การแบ่งระยะเวลาระหว่าง ภาคทฤษฎีและปฏิบัติ การกำหนดคุณสมบัติและจำนวนวิทยากร การจัดห้องฝึกอบรม อุปกรณ์ที่จำเป็นในการฝึกอบรม เอกสารในการฝึกอบรม ซึ่งผลการวิจัย ทำให้ได้ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าสมควรใช้เป็นเกณฑ์จำนวน 36 ข้อ จากจำนวน 44 ข้อ

เมื่อพิจารณาถึงเกณฑ์ ในด้านปัจจัยเบื้องต้นแล้ว หัวข้อที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันและเห็นว่าสมควรใช้เป็นเกณฑ์ในทุกข้อย่อย คือ เกณฑ์ในด้านการแบ่งระยะเวลา ระหว่าง ภาคทฤษฎีและปฏิบัติ การจัดห้องฝึกอบรม เอกสารการฝึกอบรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หัวข้อการจัดห้องฝึกอบรมนั้น ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ามีความเป็นไปได้มากที่สุด ในทุกข้อย่อย คือ ห้องฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ควรมีลักษณะ เป็นห้องฝึกปฏิบัติโดยเฉพาะ และมีอุปกรณ์สำหรับการฝึกอบรมอยู่พร้อม ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ ดนัย เทียนพุด (2525) ที่สรุปว่าห้องฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการควรเป็นห้องฝึกอบรมโดยเฉพาะ และมีความพร้อม ในเรื่อง

สถานที่ วัสดุอุปกรณ์อย่างน้อยร้อยละ 80

นอกจากนี้ เกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมนั้น ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในแต่ละครั้งควรมีจำนวน 15-20 คนนั้น มีงานวิจัย ของ สรุฑดา เอี่ยมน้อย (2529) กล่าวว่าจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมการผลิตรายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษาในแต่ละหลักสูตร ควรอยู่ในระหว่าง 15-20 คน และ วิรุฬห์ สิลลาพฤกษ์ (2529) ซึ่งกล่าวว่าจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละหลักสูตร ไม่ควรเกิน 20 คนเช่นกัน เพื่อจะได้ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ปฏิบัติกันอย่างทั่วถึง

สำหรับข้อความในบางส่วน ที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันในการกำหนดเป็นเกณฑ์ในด้านนี้ เช่น การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่า ต้องสำเร็จการศึกษาทางเทคโนโลยีการศึกษาหรือสโตนศึกษา หรือ การสื่อสารมวลชน ผู้เชี่ยวชาญได้ให้เหตุผลว่า หน่วยงานจำนวนไม่น้อยที่มีผู้ปฏิบัติงานทางด้านสโตนศึกษา แต่ไม่ได้ปฏิบัติงานทางด้านนี้โดยตรง ไม่สามารถเข้ารับการฝึกอบรม ทั้ง ๆ ที่พื้นฐานในการปฏิบัติมีพอสมควร เพียงแต่ได้รับความรู้เชิงวิชาการ และได้ฝึกปฏิบัติจริง ๆ ก็จะสามารถสำเร็จได้เร็ว

ส่วนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่แสดงความคิดเห็นต่อเกณฑ์ด้านนี้ในด้านประโยชน์ของการนำไปใช้ และการนำไปใช้จริงนั้น ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า เกณฑ์ในการประเมินผลในด้านนี้ทุกข้อมีประโยชน์ในการนำไปใช้ แต่มีเพียงบางข้อ ที่อาจจะไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง คือ ห้องฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ต้องมีลักษณะเป็นห้องฝึกปฏิบัติโดยเฉพาะ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญให้เหตุผลว่าการจัดฝึกอบรมในสถานที่ต่าง ๆ ส่วนมากมักจะใช้วิธีการปรับสภาพห้องต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ฝึกอบรม จึงอาจจะไม่สามารถจัดได้สมบูรณ์ตามหลักการ สำหรับคุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ต้องสำเร็จการศึกษาทางการศึกษานั้น ไม่อาจนำไปใช้ได้จริง เพราะผู้ที่ปฏิบัติงานในด้านนี้จำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้สำเร็จทางการศึกษา แต่มีพื้นฐานความรู้พอที่จะเข้าฝึกอบรมได้

ค. เกณฑ์การประเมินด้านการดำเนินการ ผู้วิจัยได้จำแนกรายละเอียดของเกณฑ์การประเมินด้านการดำเนินการไว้ ดังนี้ บทบาทของผู้อำนวยความสะดวก บทบาทของวิทยากร กิจกรรมในการดำเนินการฝึกอบรม การฝึกปฏิบัติ การใช้เทคนิคการฝึกอบรม ซึ่งผลการวิจัยทำให้ได้ข้อความ ซึ่งผู้วิจัย มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าสมควรใช้เป็นเกณฑ์จำนวน 24 ข้อ จากจำนวน 24 ข้อ

เมื่อพิจารณากถึงเกณฑ์ในการดำเนินการแล้วจะพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าสมควรใช้เป็นเกณฑ์ในทุกข้อย่อยของแต่ละหัวข้อดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของวิทยากร นั้น ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าสมควรใช้เป็นเกณฑ์ในระดับมากที่สุดในทุกข้อย่อย

ดังนั้น บทบาทของวิทยากร คือ การถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำและทักษะต่าง ๆ ในการฝึกปฏิบัติ และการประเมินผลงานผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยผู้เชี่ยวชาญให้เหตุผลว่าบทบาทดังกล่าวถือว่าเป็นหน้าที่หลักของวิทยากร นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ถ้าเป็นวิทยากรภายนอกก็อาจไม่จำเป็นต้องมีบทบาทในการประเมินผลงานผู้เข้ารับการฝึกอบรมก็ได้ สำหรับบทบาทของผู้อำนวยการฝึกอบรมนั้น ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ในด้านการผลิตรายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษา เพราะสามารถเข้าใจถึงขั้นตอนต่าง ๆ ในการฝึกอบรมได้ดี อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของ สรุชดา เอี่ยมน้อย (2529) โดยนำเสนอรูปแบบ ศูนย์ฝึกอบรมการผลิตรายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษา ที่สรุปว่า ผู้ที่จะดำเนินการฝึกอบรมควรมีความรู้ ในด้านการผลิตรายการวิทยุทัศน์

เกณฑ์ที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า สมควรใช้เป็นเกณฑ์และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุดเกือบทุกข้อย่อย และถือว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ คือเทคนิค ที่ใช้ในการฝึกอบรม ประกอบด้วย การบรรยายประกอบการนำเสนอ ตัวอย่าง การสาธิต การฝึกปฏิบัติและการทัศนศึกษาดูงานในสถานที่ต่าง ๆ ในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการนั้น เรืองลักษณ์ โรจนพันธ์ (2529) กล่าวว่า เป็นการเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในด้านวิชาการ และด้านปฏิบัติอย่างแท้จริง สมหวัง นิธิยานุวัฒน์ (2528) และสมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2531) กล่าวว่า การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นการประชุม โดยเน้นการเรียนรู้เป็นรายบุคคล โดยอาศัยการฝึกปฏิบัติ ในระหว่างการประชุมเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นเกณฑ์ในด้านเทคนิคการฝึกอบรมดังกล่าว จึงสอดคล้องและขยายความหมายดังกล่าวได้ดี

สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่แสดงความคิดเห็นต่อเกณฑ์การประเมินด้านการดำเนินการในด้านประโยชน์ของการนำไปใช้และการนำไปใช้จริงนั้น ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ เกณฑ์ในการประเมินด้านนี้มีประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ได้จริงได้ทุกข้อความ

๖. เกณฑ์การประเมินด้านการประเมินผลการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้จำแนกรายละเอียดของเกณฑ์การประเมินด้านการประเมินผลการฝึกอบรมไว้ดังนี้การกำหนดการประเมินผล เครื่องมือการประเมินผลการฝึกอบรม การประเมินวิทยากร การประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรม การประเมินความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม การประเมินผลรายการวิทยุทัศน์ การรายงานผลและติดตามผลการฝึกอบรม การประเมินผลคุณภาพของรายการวิทยุทัศน์ในด้านเทคนิคการผลิตรายการ คุณภาพด้านภาพ คุณภาพด้านเนื้อหาและคุณภาพด้านเสียงซึ่งผลการวิจัยทำให้ได้ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าสมควรใช้เป็นเกณฑ์ จำนวน 62 ข้อ

จากจำนวน 62 ข้อ

เมื่อพิจารณาถึง เกณฑ์ในการประเมิน ด้านการประเมินผลการฝึกอบรมแล้ว จะพบว่าผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่าสมควรใช้เป็นเกณฑ์ในทุกข้อย่อยของแต่ละหัวข้อดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งหัวข้อการกำหนดการประเมินผล การประเมินผลวิทยากรในการฝึกอบรม การประเมินผลคุณภาพของรายการในด้านเนื้อหา ด้านภาพ และด้านเสียง ผู้เชี่ยวชาญ จะมีความคิดเห็นว่าสมควรใช้เป็นเกณฑ์ และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ในทุกข้อย่อย

สำหรับเกณฑ์ในการประเมินผลการฝึกอบรมที่สำคัญยิ่ง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายของการฝึกอบรม และมีนักเทคโนโลยี การศึกษาหลายท่านกล่าวถึง คือ เกณฑ์ในการพิจารณาคุณภาพของรายการวิทยทัศน์ ทั้งใน ด้านเทคนิคการผลิตรายการ คุณภาพของเนื้อหา คุณภาพของภาพ และ คุณภาพของเสียง โดยผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าสมควรใช้เป็นเกณฑ์ในระดับมากที่สุดในทุกข้อย่อยและให้เหตุผลว่า การจัดการฝึกอบรมการผลิตรายการวิทยทัศน์เพื่อการศึกษา นั้น สิ่งที่สำคัญที่สุด ก็คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีทักษะในการผลิตรายการ โดยพิจารณาจากรายการ ที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมผลิตขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับแนวทางในการพิจารณารายการมากที่สุด ซึ่งในเรื่องนี้ ไพโรจน์ ติรังษนากุล และนิพนธ์ คุุณศรี (2528) สุนิทธิ์ ภายจนพันธ์ (2528) Kemp (1985) และ Shively (1975) ต่างก็กล่าวถึงแนวทางในการพิจารณาคุณภาพของ รายการวิทยทัศน์เพื่อการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการพิจารณาคุณภาพของรายการทั้งในด้าน เทคนิคการผลิตรายการ เนื้อหา ภาพ และเสียง

นอกจากนี้ เกณฑ์ที่ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่า สมควรใช้เป็นเกณฑ์และ มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุดทุกข้อย่อย คือเกณฑ์ในการประเมินผลวิทยากรในการฝึกอบรม โดยควรจะมีการประเมินวิทยากรทั้งในด้านความเหมาะสมกับเนื้อหา การจัดลำดับขั้นตอน การสอน การใช้เทคนิคการสอน การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม การให้คำแนะนำและการใช้เวลา เพราะการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการนั้น วิทยากรจะมีส่วนสำคัญมากต่อการฝึกทักษะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม วิทยากรจึงต้องมีความสามารถในการพัฒนาทักษะให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุด ซึ่งในการประเมินวิทยากรนี้ ปาน สวัสดิ์สาลี (2527) ได้เสนอแบบ สำหรับการประเมินวิทยากรไว้หลายด้าน เช่น ความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ซึ่งแบบประเมินดังกล่าวครอบคลุมถึงเกณฑ์ในการประเมินผลวิทยากรทุกข้อนี้ด้วย

สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่แสดงความคิดเห็นต่อ เกณฑ์ด้านการประเมินผลการฝึกอบรม ในด้านประโยชน์ของการนำไปใช้และการนำไปใช้จริงนั้น ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเกณฑ์ ในการประเมินด้านนี้เกือบทุกข้อมีประโยชน์และจะนำไปใช้ในการประเมินจริง มีเพียง 2 ข้อ ที่อาจมีปัญหาในการนำไปใช้จริง คือ การประเมินผลการฝึกอบรมแบบติดตามผลการนำความรู้

ไปใช้ในการปฏิบัติงานและการประเมินผลผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมในด้านประสิทธิภาพการทำงาน ต่อหน่วยงาน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าทั้งสองข้อดังกล่าว เป็นการประเมินในขณะที่ผู้ผ่านการฝึกอบรม กลับไปปฏิบัติงานแล้ว จึงไม่สะดวกต่อการติดตามผล และในทางปฏิบัติแล้วมักจะไม่ค่อยได้รับความร่วมมือ หรือความสะดวกจากหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ผ่านการฝึกอบรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เกณฑ์ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นเกณฑ์ที่พัฒนาขึ้น เพื่อใช้ในการประเมิน โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตรายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษา ซึ่งจัดขึ้นในหน่วยงาน ราชการและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ โดยจะประเมินการปฏิบัติตั้งแต่ขั้นวางแผน จนกระทั่งถึง ขั้นตอนการประเมินผลโครงการซึ่งในแต่ละขั้นตอนยังประกอบด้วย กิจกรรมย่อย ๆ และ/หรือ รายละเอียดต่าง ๆ อีก เพื่อเป็นแนวทางในการจัดฝึกอบรม หรือ ประเมินโครงการฝึกอบรม แต่ในทางปฏิบัติแล้วผู้ที่จะนำเกณฑ์ไปใช้อาจเลือกเฉพาะกิจกรรมที่หน่วยงานของตนเองสามารถ ปฏิบัติได้ภายใต้เงื่อนไขหรือสภาพของหน่วยงานของตน เพราะแต่ละหน่วยงานที่จัดการฝึกอบรม จะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามอำนาจหน้าที่และปัจจัยประการอื่น ๆ จึงทำให้การจัดการฝึกอบรม การผลิตรายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษาในหน่วยงานต่าง ๆ มีลักษณะการจัดแตกต่างกัน เช่น มีจุดมุ่งหมาย และนโยบายต่าง ๆ กัน จึงทำให้การจัดกิจกรรมต่างกันออกไป

ในกรณีที่ไม่สามารถนำเกณฑ์ไปใช้ได้ทั้งหมดอันเนื่องมาจากข้อจำกัดใดก็ตามนอกจาก จะพิจารณาเลือก โดยอาศัยข้อจำกัดจากสภาพที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน และ นโยบายแล้ว นักประเมินยังอาจจะพิจารณาจากข้อมูลที่เป็นสภาพของเกณฑ์ไปประกอบในการพิจารณาเลือกใช้ เกณฑ์ดังกล่าวก็ได้ โดยจากผลการวิจัยจะเห็นว่าเกณฑ์ที่ผ่านการยอมรับของผู้เชี่ยวชาญนั้นจะมี ระดับความเป็นไปได้ไม่เท่ากันดังนั้นในการนำไปใช้ จึงอาจพิจารณาว่าเกณฑ์ข้อใดที่ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่ามีระดับความเป็นไปได้มากที่สุด และข้อใดที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ามีระดับ ความเป็นไปได้มาก

1.2 การนำเกณฑ์นี้ไปใช้ โดยคัดเลือกเฉพาะกิจกรรมบางกิจกรรม หรือนำ กิจกรรมทั้งหมดไปใช้ ควรได้มีการตกลงร่วมกันระหว่างผู้รับผิดชอบโครงการด้วยกัน และผู้ที่

เกี่ยวข้องและนำข้อตกลงดังกล่าวเสนอต่อผู้บริหารหน่วยงาน และผู้สนับสนุนโครงการเพื่อจะได้ กำหนดและทำความเข้าใจร่วมกันต่อเป้าหมาย หรือความสำเร็จของโครงการ แนวทางในการ ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน แนวทาง หรือประเด็นในการประเมินโครงการ ซึ่งจะทำให้ บุคคลที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงข้อตกลงเบื้องต้นและเกิดความเข้าใจตรงกันในแต่ละประเด็น หรือ เกณฑ์ย่อย ๆ ในแต่ละข้อของเกณฑ์เหล่านี้

1.3 เกณฑ์ที่จะนำไปใช้นี้ ควรคำนึงถึงระยะเวลาที่พัฒนาเกณฑ์นี้ขึ้น และระยะเวลา ที่เกณฑ์จะนำเกณฑ์นี้ไปใช้ เพราะเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งสำหรับเรื่องใดเรื่องหนึ่งย่อมเหมาะสม กับระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น กาลเวลาที่ผ่านไปย่อมทำให้กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง หรือ หลายกิจกรรมในเกณฑ์นั้น ไม่เหมาะสมกับสภาพกาลในขณะนั้นก็ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้ กิจกรรมและความเจริญก้าวหน้าของวัสดุอุปกรณ์และกิจกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา เทคนิค ในการให้ความรู้ในวงการต่าง ๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีในการฝึกอบรม ก้าวหน้า ไปรวดเร็วมาก กิจกรรมบางอย่างจึงอาจไม่จำเป็น หรือไม่เหมาะสมกับสภาพกาลนั้น ๆ หรือ อาจจำเป็นต้องมีกิจกรรมอื่น ๆ เพิ่มเติมขึ้นมาก็ได้ รูปแบบของการให้ความรู้หรือการฝึกอบรม จึงอาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา การนำเกณฑ์นี้ไปใช้จึงควรคำนึงถึงเงื่อนไขดังนี้ด้วย เช่น เกณฑ์ในการใช้เทคนิคการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย การบรรยายประกอบการนำเสนอ ตัวอย่าง การสาธิต การทัศนศึกษาและคွงาน เป็นต้น ซึ่งเทคนิคการฝึกอบรมเหล่านี้ อาจไม่ จำเป็นในอนาคต เพราะแนวโน้มของการฝึกอบรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การฝึกอบรม เชิงปฏิบัติการเป็นการฝึกอบรมที่เน้นกลุ่มเล็ก และเน้นการเรียนรู้เป็นรายบุคคลมากขึ้น ดังนั้น จึงอาจจะมีเครื่องมือ หรืออุปกรณ์อื่น ๆ ที่ทันสมัย สะดวกรวดเร็ว และให้ประสิทธิภาพมากกว่า เทคนิคการฝึกอบรมดังกล่าวได้

1.4 จากผลการวิจัยซึ่งทำให้ได้เกณฑ์ในการประเมินครบทั้งสี่ด้าน นั้นจะพบว่า เกณฑ์ในการประเมินครั้งนี้ ในหลาย ๆ ข้อย่อย สามารถนำไปใช้กับการประเมินการฝึกอบรม เชิงปฏิบัติการเทคโนโลยีการศึกษาเรื่องอื่น ได้ โดยเฉพาะเกณฑ์ในการประเมินด้านสภาวะ แวดล้อม (เช่น ความจำเป็นของการฝึกอบรม การวางแผนการฝึกอบรม การแจ้งข่าว ด้านการเตรียมปัจจัยเบื้องต้น (เช่น เกณฑ์ในการประเมินด้านการเตรียมอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา การจัดห้องฝึกอบรม การกำหนดหลักสูตร) ด้านการดำเนินการ (เช่น บทบาทของวิทยากร บทบาทของผู้อำนวยความสะดวก กิจกรรมในระหว่างการฝึกอบรม) และด้านการประเมินผล การฝึกอบรม (เช่น การประเมินผลวิทยากร การประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรม) ดังนั้น ถ้าจะมีการจัดการฝึกอบรม หรือการประเมินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเทคโนโลยีการศึกษา ในเรื่องอื่น ๆ ก็อาจจะนำเกณฑ์นี้ไปประยุกต์ใช้ได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสร้างเกณฑ์ในการประเมิน โครงการฝึกอบรมเทคโนโลยีการศึกษาในเรื่องอื่น ๆ ที่หน่วยงานต่าง ๆ หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จัดเช่น การฝึกอบรมการผลิตสไลด์ประกอบเสียง การฝึกอบรมการผลิตแผ่นภาพโปร่งใส เพื่อจะได้แนวทางในการจัดและการประเมินโครงการที่เหมือน ๆ กัน

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อสร้างเครื่องมือในการประเมินสื่อต่าง ๆ หรือกำหนดมาตรฐานของสื่อ โดยเฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเป้าหมาย หรือคุณลักษณะของสื่อที่ต้องการ เพื่อประโยชน์ในการจัดฝึกอบรมการผลิตสื่ออื่น ๆ โดยจะทำให้ผู้จัดการฝึกอบรมสามารถกำหนดเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับสื่อที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป รวมถึงทำให้ทราบถึงเป้าหมายที่เป็นมาตรฐานของสื่ออื่น อันจะนำไปสู่การกำหนดปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม การผลิตสื่อประเภทนั้น ๆ

2.3 ควรมีการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการฝึกอบรม ทางเทคโนโลยีการศึกษาโดยใช้รูปแบบของการประเมินแบบอื่น ๆ เช่น รูปแบบการประเมินโครงการของ Stake หรือ สร้างรูปแบบของการประเมินขึ้นมาเอง ซึ่งจะช่วยให้ข้อบ่งชี้และรายละเอียดในด้านต่าง ๆ ของการฝึกอบรมทางเทคโนโลยีการศึกษาได้รับการพิจารณามากขึ้น รวมทั้งผู้ที่นำไปใช้สามารถเลือกใช้รูปแบบการประเมินโครงการที่เหมาะสม กับ โครงการได้มากขึ้น เพราะรูปแบบการประเมินโครงการหนึ่ง ๆ ย่อมมีจุดเด่น หรือมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากรูปแบบการประเมินโครงการแบบอื่น ๆ มีสิ่งในการพิจารณาที่แตกต่างกันไป